

VERKONDIGING op 7 april 2016, tweede verjaardag van het martyrium van pater Frans van der Lugt s.j., in de Kerk van Onze Lieve Vrouw van de Allerheiligste Rozenkrans te Amsterdam

door pastor Pierre Valkering

Gelezenen: uit het Boek der Handelingen van de Apostelen (5, 27-33) en het evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes (3, 31-36)

"Kyrië is Syrië. Liturgie gaat over de shit van deze wereld, over de ervaringen van mensen, daar is niks heiligs aan."

- Aldus onlangs de liturgie-wetenschapper en Bach-kenner Ad de Keyzer in *Trouw*.¹

"Kyrië is Syrië."

- Misschien dat we daarmee de hele ellende maar ook de hoop van het land waaraan Frans van der Lugt s.j. zijn hart had verpand wel mogen samenvatten.

Kyrië. God aanspreken: De Heer. Dat doe je omdat er nood is. Maar in die nood heb je tenminste een adres. Zo géldt dat voor gelovige mensen, van welke snit ook.

Vandaag precies twee jaar geleden gaf Frans zijn leven. Nou ja, dat leven werd hem ontnomen. Levensmoe was hij bepaald niet. Nee, eerder bruisend en sprankelend temidden van de ellende. Zo komt hij over op dat beroemde filmpje in elk geval: ondanks de ondervoeding met een grote geestkracht. Hier ben ik! Hier zijn wij! Horen jullie ons? Wij willen niet dood!

Maar gestorven is hij, vermoord zelfs. En het risico daarop zat natuurlijk volop in de lucht. Maar dat risico heeft hij genomen - min of meer luchthartig is mijn indruk: Van der Lugt. In die zin heeft hij dan zijn leven gegeven. Kyrië is Syrië: voor dat land en z'n mensen is deze man, deze priester, deze Heer-roeper gestorven. Ja, hij heeft dat heel hard geroepen: Heer! Die Heer in elk van ons, in alle wereldburgers, heeft hij aangesproken.

De schriftlezingen die wij hoorden zijn die van de dag, van deze donderdag in de tweede paasweek.

"God moet men meer gehoorzamen dan de mensen".

Dat regeltje uit het boek der Handelingen van de Apostelen lijkt mij zeker koren op Frans' molen. Ik heb de indruk gekregen: Hij was een eigenzinnig man, zeker niet erg volgzzaam waar het allerlei met name kerkelijke, liturgische regels betrof.

Daar gaat de promotor voor de heiligverklaring nog een zware dobber mee krijgen - mocht dat verlangen om Frans als martelaar heilig verklaard te krijgen überhaupt



¹ 'Bach raakt je vol in het middenrif', interview door Koos van Noppen in *Trouw*, katern *De verdieping*, 1 februari 2016.

bestaan of ooit opkomen. Ik vermoed dat hijzelf zoiets niet erg belangrijk, om niet te zeggen: een totale *quantité négligable* zou vinden. Maar ja... dát gegeven kandideert hem dan natuurlijk juist...

Frans een eigenzinnig man, een man, een christen, een priester, een jezuïet vol hartstocht en vuur vanwege individuele mensen, vanwege de schapen van zijn kudde waar iedereen, christen, andersgelovig of niet-gelovig denk ik bij mocht horen, vanwege het gezelschap van Jezus en vanwege zijn projecten: *El Ard*, het land- en wijnbouwbedrijf, annex gehandicaptenopvang, annex hotel, de voettochten enzo voort... Hij was daarin bepaald niet uitgeblust. De burgeroorlog wakkerde zijn gelovig vuur alleen maar aan...

"Je moet God meer gehoorzamen dan de mensen." Natuurlijk is dat een gevaarlijk zinnetje, vooral in verband met eigenzinnige mensen. Want gemakkelijk wordt God op die manier een voertuig van en voor jouw eigenzinnigheid. Als doctor in de psychologie zal Frans zich van dat gevaar zeker bewust zijn geweest. In hoeverre hij er last van had, van godsdienstige ego-inflatie, daar heb ik geen idee van. Dat zoeken ze eventueel t.z.t. in Rome maar uit. Wij gaan daar niet over.

Frans heeft indruk op ons gemaakt, wereldwijd. Stralend en hoopvol bleef hij in Syrië Kyrië roepen en een beroep op ons en de wereld doen. Graag wil ik zelf daarom, zeker op een avond als deze, gráág geloven dat hij juist in en door zijn eigenzinnigheid gehoorzaam was aan zijn diepste en hoogste inspiraties en daarmee: aan Jezus.

"Wie afkomstig is van de aarde, blijft tot de aarde behoren en spreekt de taal van de aarde" hoorden wij in onze evangelietekst Jezus bij Johannes zeggen. Wij zijn geneigd, en ook Frans was het denk ik, om hemel en aarde wat minder tegenover elkaar te zetten als Johannes het doet. Frans was meen ik een heel aards mens. Hij hield van de aarde en de mensen, Syrische, Hollandse en andere(n).

Ja, maar toch... "Wie van boven komt", "wie uit de hemel komt staat boven allen." "Hij die door God gezonden werd, spreekt de woorden van God, die zo mateloos zijn Geest schenkt." Ook dat hoorden wij in Johannes' evangelie. En dat gaat dan natuurlijk over Jezus. Maar wij zien en horen er vanavond ook echt iets van Frans in lijkt mij. Want kon hij temidden van de Syrische ellende niet vol goede moed blijven omdat hij er als het ware ook "van boven", "uit de hemel", "Van der Lugt" naar kon kijken? - naar de aarde en alle mensen en er daarom des te meer van houden? Ik vermoed: zo werkte dat wel bij en in Frans. Werkte ook in hem niet mateloos de Geest, Gods Geest, Jezus' Geest? Ik denk: wij geloven dat...

Maar wij gaan hem hier vanavond natuurlijk niet heilig verklaren. Dat zoeken ze in Rome maar uit!

Wij willen Frans' leven hier vanavond vieren omdat hij van allerlei mensen die nu hier zijn, familieleden en ordebroeders; omdat hij van hen hield en zij van hem. Wij vieren hem omdat hij indruk op ons heeft gemaakt en hem bij ons willen houden: een stralend mens in de hel van Syrië. Wat een mens. Wat een man. Wat een christen. Wat een jezuïet. Wat een priester.

Syrië is Kyrië. Ik denk: Ook in en door wie Frans zelf was en in Gods licht is en blijven zal, ook daardoor is en wordt zijn eigen gebed verhoord. Moge dat ook voor ons op de plek en binnen de omstandigheden waarop en waarbinnen wij zelf staan gelden. Amen.